

Aluehallintovirasto

Rakennusalan keskeinen lainsäädäntö Suomen työsuojeluviranomaisen näkökulmasta

Tarkastaja Joonas Heinilä

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue

Keskeisimmät lait

- Työturvallisuuslaki (738/2002)
- Laki työntekijöiden lähettämisestä (447/2016)
- Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (tilaajavastuulaki) (1233/2006)

Työturvallisuuslaki

- Keskeiset seikat, jotka tulee huomioida, kun tullaan työskentelemään Suomessa yhteiselle rakennustyömaalle:
 - Kaikilla tulee olla veronumerorekisteriin merkitty veronumero
 - Ulkomaalaiset rakennustyömaalle työskentelemään tulevat henkilöt hakevat suomalaisen henkilötunnuksen ja veronumeron Verohallinnolta
 - Saatu veronumero tulee merkitä julkiseen veronumerorekisteriin (työntekijä voi itse pyytää merkitsemistä Verohallinnolta tai sen voi vaihtoehtoisesti tehdä työnantaja kootusti)
- Kuvallinen henkilötunniste (työturvallisuuslaki 52 a §)
- Ilman tunnistetta ei saa työskennellä rakennustyömaalla
 - Tunnisteessa tulee olla:
 - Työntekijän nimi ja valokuva
 - Palkanmaksava työnantaja tai tieto, että kyseessä on itsenäinen työsuorittaja (yksityinen elinkeinonharjoittaja)
 - Veronumerorekisteriin merkitty veronumero

Työturvallisuuslaki 52 b §

- Mikäli yritys toimii pääurakoitsijana tai muuna päätoteuttajana, on velvollisuutena pitää ajantasaista luetteloa yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista
- Luettelosta tulee käydä ilmi:
 - Henkilön etu- ja sukunimi, syntymäaika ja veronumero
 - Työmaalla työskentelyn alkamis- ja päättymispäivämäärä
 - Työntekijän työnantajan nimi ja Y-tunnus tai sitä vastaava ulkomainen tunniste
 - Työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 8 §:ssä tarkoitetun edustajan nimi ja yhteystiedot Suomessa

Työturvallisuusrikkomus henkilötunniste ja -luetteloasioissa

- Jos rakennuttaja, pääurakoitsija, työnantaja (omien ja sopimuspuolen) työntekijöiden osalta laiminlyö velvollisuuden huolehtia, että kaikilla on kuvalliset tunnisteet, voi työturvallisuusrikkomus tulla kyseeseen
- Jos henkilöluettelon pitäminen laiminlyödään tai se sisältää olennaisesti virheellistä tai puutteellista tietoa, voi työturvallisuusrikkomus tulla kyseeseen
- Tehdään esitutkintailmoitus poliisille, joka arvioi, annetaanko sakko; pääosin tehotonta
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue on tehnyt yhteistyötä alueellisten poliisilaitosten kanssa → tarkastajilla mandaatti edustaa virastoa; voitu esittää selkeissä tapauksissa suoraan työmaalla poliisille työturvallisuusrikkomuksen olevan kyseessä → poliisi sakottanut paikan päällä
- Erityisesti henkilötunnistepuutteet vähentyneet yhteistyön johdosta huomattavasti

Laki työntekijöiden lähettämisestä

- Edustajan asettaminen (8 §)
 - Lähettävällä yrityksellä on oltava Suomessa edustaja, joka on lähetetyn työntekijän ja viranomaisten tavoitettavissa koko lähetettynä olon ajan
 - Edustaja voi olla oikeushenkilö (yritys) tai luonnollinen henkilö
 - Edustajalla tulee olla kelpoisuus vastaanottaa yrityksen puolesta viranomaisasiakirjoja ja haasteita sekä toimittaa asiakirjoja yritykseltä viranomaisille ja tuomioistuimille
 - Edustajalla tulee myös olla kelpoisuus edustaa lähettävää yritystä tuomioistuimessa
- Velvollisuus pitää saatavilla tietoja lähetetyistä työntekijöistä Suomessa (10 §)
 - Lähettävän yrityksen tulee pitää kirjallisesti saatavilla koko lähettämisen keston ajan:
 - Lähettävän yrityksen yksilöintitiedot ja tiedot vastuuhenkilöistä lähettävän yrityksen sijoittautumisvaltiossa
 - Lähetetyn työntekijän yksilöintitiedot
 - Selvitys lähetetyn työntekijän työsopimukseen sovellettavista työehdoista
 - Selvitys lähetetyn työntekijän työskentelyoikeuden perusteista

Laki työntekijöiden lähettämisestä 7 §

- Lähettävän yrityksen on tehtävä ennen työnteen aloittamisessa Suomessa työsuojeluviranomaiselle ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä (tehdään verkossa työsuojeluhallinnon verkkosivuilla)
- Ilmoituksen tulee sisältää:
 - lähettävän yrityksen yksilöintitiedot, yhteystiedot, ulkomainen verotunniste ja tiedot vastuuhenkilöistä lähettävän yrityksen sijoittautumisvaltiossa
 - Tilaajan yksilöintitiedot ja yhteystiedot
 - rakennusalan työssä rakennuttajan ja pääurakoitsijan yksilöintitiedot ja yhteystiedot
 - Lähetettyjen työntekijöiden ennakoitu lukumäärä
 - lähettävän yrityksen 8 §:ssä tarkoitetun edustajan yksilöintitiedot ja yhteystiedot Suomessa tai tieto perusteesta, jonka nojalla edustajaa ei tarvitse asettaa
 - työntekijöiden lähettämisen alkamispäivä ja ennakoitu kesto
 - Työntekopaikka
 - toimiala, jolla lähetetty työntekijä tulee työskentelemään

Ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä (jatkoa edelliseen)

- ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos kyse yrityksen sisäisestä siirrosta muulla kuin rakennusalalla, joka kestää maksimissaan 5 työpäivää
 - Viiden päivän laskusäännössä huomioidaan kyseinen lähettämisjakso ja edeltävältä neljän kuukauden ajalta kaikki jaksot, jolloin saman yrityksen sisäisesti siirtämät työntekijät ovat tehneet Suomessa työtä yhden tai useamman tilaajan kanssa tehtyjen sopimusten perusteella.
- **Rakennusalalla ilmoitus tehdään aina**
 - Ilmoitus toimitettava myös pääurakoitsijalle ja rakennuttajalle (sähköpostilla)
- **Jos tiedot muuttuvat olennaisesti, on tehtävä täydennysilmoitus**
- **Olennaisia muutoksia ovat esimerkiksi:**
 - Työntekijämäärän muutokset
 - Edustajatiedon vaihtuminen
 - Työkohteen vaihtuminen lähetetyillä työntekijöillä
 - Lähettämisessä kuukausien katkos

Laiminlyöntimaksu (laki työntekijöiden lähettämisestä 35 §)

- Lähettävä yritys on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos tämä on laiminlyönyt velvollisuutensa
 - 1) tehdä 7 §:ssä tarkoitettu ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä
 - 2) asettaa 8 §:ssä tarkoitettu edustaja
 - 3) pitää saatavilla 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja ja selvityksiä
- Laiminlyöntimaksun määrä 1 000-10 000 €
 - Harkinnassa otetaan huomioon laiminlyönnin laatu, laajuus ja toistuvuus
- Ennen maksun määräämispäätöstä kuullaan yritystä
- Hallinnollisen laiminlyöntimaksun määrää toimivaltaisen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue

Tilaajavastuulaki

- Tilaajavastuulakia valvoo koko Suomen osalta Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue
- Tilaajavastuulaki on ennen kaikkea työkalu tilaajille, jolla varmistetaan sopimuskumppaneiden velvoitteidenhoito ja samalla ennalta ehkäistään harmaata taloutta
- Alihankinta- tai vuokratyö, tilaajan tiloissa tai työkohteessa, vastiketta vastaan ja toimialasta riippumatta.
- Koskee Suomessa tehtäviä töitä
- Raja-arvot vuokratyössä 10 työpäivää (on työnantajakohtainen)
- Raja-arvot vastikkeellisessa alihankinnassa 9 000 euroa (alv 0 %)
 - koskee yksittäisiä sopimuksia; raja-arvoja laskettaessa työn katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos se perustuu peräkkäisiin tai lyhyin keskeytyksin jatkuviin sopimuksiin

Tilaajan selvitysvelvollisuus (5 § ja 5 a §)

- Ennen kuin tilaaja tekee sopimuksen vuokratyönkäyttöä tai alihankintaan perustuvaa työtä koskien, tilaajan on hankittava omilta sopimus Kumppaneiltaan:
 - 1) selvitys verorekisterimerkinnöistä
 - 2) kaupparekisteriote
 - 3) veronmaksuasioita koskeva todistus
 - 4) työntekijöiden eläkevakuuttamista koskeva todistus
 - 5) selvitys sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
 - 6) selvitys lakisääteisen työterveyshuollon järjestämisestä Suomessa
 - 7) todistus tapaturmavakuutuksen ottamisesta (rakentamistoiminnassa)
- Selvitykset ja todistukset oltava alle 3 kuukauden sisään päivättyjä sopimuksen tekohetkeen nähden
- Selvitykset on säilytettävä vähintään 2 vuotta työskentelyn päättymisen jälkeen

Ulkomainen yritys sopimus Kumppanina

- Selvitykset tulee hankkia ulkomaisen yrityksen lähtömaan lainsäädännön mukaisina todistuksina
- Mikäli ulkomaisella yhteisöllä on Y-tunnus Suomessa, tulee lähtömaan selvitysten lisäksi hankkia verorekisterimerkinnät ja veronmaksuasioita koskeva todistus Suomesta
- Lähetettyjen työntekijöiden osalta työntekijäkohtaiset A1-todistukset (korvaavat eläke- ja tapaturmavakuuttamista koskevat todistukset) tulee hankkia ennen työnteon aloittamista → katettava koko työskentelyaika Suomessa
- Lähetettyjen työntekijöiden osalta edellytettävä kirjallisesti sopimusta tehdessä, että kaikista lähetetyistä työntekijöistä toimitetaan sosiaaliturvan määräytymistä (eläke- ja tapaturmavakuuttamista) koskevat todistukset koko sopimuksen ajalta
- Rakennusalalla jatkuva velvoite valvoa, että A1-todistukset on kaikilta
- Mikäli ei ole saatu A1-todistuksia, lähetetyt työntekijät tulee eläke- ja tapaturmavakuuttaa Suomessa suomalaisissa vakuutusyhtiöissä

Laiminlyöntimaksu ja korotettu laiminlyöntimaksu (tilaajavastuulain 9 §)

- Tilaaja on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos se on laiminlyönyt 5 tai 5 a §:n selvitysvelvollisuuden
 - 2 000 € - 20 000 €
- Tilaaja on velvollinen maksamaan korotettua laiminlyöntimaksua, jos se on
 - Tehnyt sopimuksen liiketoimintakieltoon määrätyn elinkeinonharjoittajan kanssa tai yrityksen kanssa, jonka yhtiömies, hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai tällaisiin rinnastettavassa asemassa oleva on määrätty liiketoimintakieltoon
 - Tehnyt sopimuksen tietoisena siitä, ettei sopimuksen toisella osapuolella ole tarkoitus täyttää lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan
 - 20 000 € - 65 000 €
- Laiminlyöntimaksu on sopimuskohtainen; yhdelle tilaajalle voidaan määrätä useita laiminlyöntimaksuja yhden tarkastuksen johdosta
- Tilaajaa kuullaan ennen laiminlyöntimaksupäätöstä
- Laiminlyöntimaksupäätöksen tekee Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue

Kysyttävää?

- Kiitos mielenkiinnostanne!
- Lisätietoja löytyy työsuojeluhallinnon verkkosivuilta:
<https://www.tyosuojelu.fi/web/sv/forsta-sidan>
<https://www.tyosuojelu.fi/web/sv/arbetsforhallanden/byggbranschen/>
<https://www.tyosuojelu.fi/web/sv/gra-ekonomi/personkort-och-skattenummer>
<https://www.tyosuojelu.fi/web/sv/anstallningsforhallande/utstationerad-arbetstagare>
<https://www.tyosuojelu.fi/web/sv/gra-ekonomi/bestallaransvar/avtal-med-utlandska-foretag>
- Lähetettyjen työntekijöiden ennakoilmoituslomake:
<https://www.tyosuojelu.fi/web/sv/anstallningsforhallande/utstationerad-arbetstagare/anmalningsskyldighet/forhandsanmalan>